

เว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการงานคู่มือดิจิทัลทีวี ของสำนักงาน คณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ธีรยุทธ พุทธิชาติ¹
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรภัทร ไพรีเกรง²

บทคัดย่อ

การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการงานคู่มือดิจิทัลทีวี ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำระบบโปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่พนักงานให้สามารถทำงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และมีการจัดเก็บเอกสารข้อมูลให้เป็นระบบ ง่ายต่อการค้นหาข้อมูล โดยสามารถใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ซึ่งมีความปลอดภัยสูง

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการ Digital TV เพื่อสนับสนุนประชาชนให้เข้าถึงดิจิทัลทีวี ได้ง่ายยิ่งขึ้น สำนักงาน กสทช. จึงได้มีการจัดทำคู่มือเพื่อสนับสนุนประชาชนในการเปลี่ยนผ่านสู่การรับชมโทรทัศน์ภาพพื้นดินในระบบดิจิทัล หรือ คู่มือดิจิทัลทีวีขึ้นมา เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชน โดยคู่มือจะมีมูลค่า 690 บาท (สำนักงาน กสทช. ใช้เงินที่ได้จากการประมูลคลื่นความถี่เพื่อให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ประเภทธุรกิจระดับชาติ ปี 2556) สามารถนำไปแลกซื้อ หรือ ใช้เป็นส่วนลดอุปกรณ์รับสัญญาณกับบริษัทที่เข้าร่วมโครงการกับ กสทช. ได้

ปัญหาที่พบในระหว่างจัดทำโครงการคือ ผู้เข้าร่วมโครงการร้องเรียนเรื่องการเบิกค่าใช้จ่ายสำหรับคู่มือ 690 บาทที่นำมาขึ้นเงินกับทางสำนักงาน กสทช. มีความล่าช้ามาก สาเหตุเนื่องจากขั้นตอนการทำงานและกระบวนการตรวจสอบเอกสารทั้งหมดนั้น มีขั้นตอนในการตรวจสอบและการแก้ไขเอกสารมีความยุ่งยากและมีจำนวนเยอะจึงทำให้เกิดความล่าช้าในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการจัดทำเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการงานคู่มือดิจิทัลทีวี ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเพื่อแก้ไข

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

² ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ปัญหาการตรวจสอบคูปองที่ล่าช้า ลดขั้นตอนการดำเนินงาน ลดการใช้กระดาษ และการจัดเก็บแฟ้มเอกสาร ลดภาระงานของบุคลากร รวมทั้งช่วยอำนวยความสะดวก รวดเร็วให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ดิจิทัลทีวี, บริษัท กรุงเทพมหานคร เอกสาร จำกัด (KDC) และผู้เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดเก็บข้อมูลในการทำงานภายในหน่วยงานให้เป็นระบบ
2. เพื่ออำนวยความสะดวกสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ
3. เพื่อลดความทับซ้อนในการทำงานภายในหน่วยงาน
4. เพื่อป้องกันปัญหาเอกสารชำรุด หรือ สูญหาย
5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มีความถูกต้อง และ รวดเร็วยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของแต่ละฝ่าย
2. ช่วยเก็บบันทึกข้อมูลเอกสารต่างๆให้เป็นระบบมากขึ้น
3. ช่วยให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น
4. ช่วยป้องกันเอกสารชำรุดหรือสูญหาย
5. ช่วยลดกระดาษ และแฟ้มจัดเก็บเอกสาร
6. ช่วยลดภาระงานของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง
7. ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและมีความถูกต้อง
8. ช่วยเก็บข้อมูลสถิติการทำงานของเจ้าหน้าที่
9. ช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้งานของระบบภายในสำนักงาน กสทช.

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลและการจัดการข้อมูล

ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้จากการสังเกต, การจดบันทึก, หรือการสัมภาษณ์ จึงจะข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นจะเป็นข้อมูลดิบ ที่ยังไม่มีผลการประมวลผลหรือยังไม่มีวิเคราะห์แต่อย่างใด ซึ่งเราจะไม่สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้ในทันที

การจัดการข้อมูล คือ การบริหาร การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ หรือ การประมวลผลข้อมูล ทำให้ข้อมูลนั้นเกิดความถูกต้องเป็นระเบียบมากที่สุด เพื่อให้เราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในทันที โดยจะมีหลักการในการบริหารจัดการข้อมูลแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้งานกับระบบ

เว็บแอปพลิเคชัน

การพัฒนาระบบงานบนเว็บ ซึ่งมีระบบมีการไหลเวียนในแบบออนไลน์ทั้งแบบ Local ภายในวง LAN และ Global ออกไปยังเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้เหมาะสำหรับงานที่ต้องการข้อมูลแบบ Real Time ส่วน Client สามารถใช้งานผ่าน Web Browser ได้เลย โดยไม่ต้องติดตั้งโปรแกรม ทำให้การใช้งาน

มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การทำงานของเว็บแอปพลิเคชันนั้น ประกอบไปด้วยหลายส่วนทำงานร่วมกัน ซึ่งส่วนประกอบในการทำงาน เราสามารถแยกออกมาเป็นสองส่วนหลักๆ คือ ฝั่งของ Client และ ฝั่งของ Server ซึ่งทั้งสองฝั่งนี้จะใช้ Web Browser และ Plugin ทำหน้าที่ในการจัดการควบคุมการทำงานทั้งหมด โดยโปรแกรมส่วนหนึ่งจะวางตัวอยู่บน Rendering Engine ซึ่งตัว Rendering Engine จะทำหน้าที่หลักๆ คือนำเอาชุดคำสั่งหรือรูปแบบโครงสร้างข้อมูลที่ใช้ในการแสดงผล นำมาแสดงผลบนพื้นที่ส่วนหนึ่งในจอภาพของ Client โปรแกรมส่วนที่วางตัวอยู่บน Rendering Engine จะทำหน้าที่หลักๆ คือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งที่แสดงผล จัดการตรวจสอบข้อมูลที่รับเข้ามาเบื้องต้นและการประมวลผลบางส่วน ในส่วนการทำงานหลักๆจะวางตัวอยู่บน Server ในลักษณะเว็บแอปพลิเคชัน

แบบจำลองเชิงวัตถุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ออกแบบและออกแบบโปรแกรมเชิงวัตถุ เนื่องจากระบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ จะไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบมัลติมีเดียได้ เช่น ข้อความ ภาพลักษณะ กราฟิก หรือ เสียง เป็นต้น วิธีการจำลองเชิงวัตถุนั้นจะมองระบบเป็นกลุ่มของวัตถุ (Object) ซึ่งวัตถุแต่ละชิ้นก็จะมีบทบาทแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะมีข้อมูล (Data) และการดำเนินการ (Operation) รวมอยู่ด้วย ทำให้วัตถุนั้นสามารถปรับเปลี่ยนโยกย้ายได้โดยไม่กระทบกับส่วนอื่นมากนัก คือจะเน้นที่ตัววัตถุที่ประกอบกันเป็นระบบงาน วัตถุจะมีคุณสมบัติในการสืบทอดไปยังวัตถุใหม่ได้ เรียกว่า ระบบสามารถนำโปรแกรมที่เขียนเกี่ยวกับวัตถุที่มีอยู่ไปใช้งานใหม่ได้โดยที่ประหยัดเวลาในการพัฒนาโปรแกรมขึ้นมาใหม่นั้นเอง ซึ่งแบบจำลองเชิงวัตถุจะแบ่งเป็น แนวคิดเชิงวัตถุ และ ภาษาแบบจำลองเชิงวัตถุ

ภาษาพีเอชพี PHP

ประวัติความเป็นมาของ PHP นั้นถูกสร้างขึ้นประมาณกลางปี ค.ศ. 1994 โดยนาย Rasmus Lerdorf ชาวเดนมาร์กเป็นผู้เริ่มต้นพัฒนาภาษา PHP โดยมีแนวคิดที่จะแยกส่วนที่เป็น HTML ออกจากภาษา C และนั่นจึงทำให้เขาได้สร้างโค้ด HTML ขึ้นมาใหม่ และตั้งชื่อว่า Personal Home Page Tool (PHP-Tools) ในช่วงกลางปี ค.ศ. 1995 เขาได้เพิ่มขีดความสามารถให้กับ PHP ให้รองรับการทำงานร่วมกับฐานข้อมูล MySQL อีกด้วย และในช่วงปี ค.ศ. 1997 ได้เปิดให้ผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับ PHP-Tools ได้เข้าร่วมพัฒนาปรับปรุงโค้ดให้ดีขึ้นในหลายๆด้าน และเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น จนกลายมาเป็นภาษาที่นิยมใช้ในการพัฒนา Website ในปัจจุบัน ผลงานที่เติบโตมาจากกลุ่มของนักพัฒนาในเชิงเปิดเผยรหัสต้นฉบับ หรือ Open Source ดังนั้น PHP จึงมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อใช้ร่วมกับ Apache Web server ระบบปฏิบัติการอย่างเช่น Linuxหรือ FreeBSD เป็นต้น ในปัจจุบันพีเอชพีสามารถใช้ร่วมกับ Web Server หลายๆตัวบนระบบปฏิบัติการอย่างเช่น Windows 95/98/NT เป็นต้น

ความต้องการของผู้ใช้ระบบ

ผู้พัฒนาได้เก็บรวบรวมความต้องการของผู้ใช้งานระบบ เพื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบระบบให้เหมาะสมตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน โดยระบบเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการคูปอง

ดิจิทัลทีวี ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม สามารถสรุปความต้องการของผู้ใช้งานออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ผู้ใช้งานระบบ

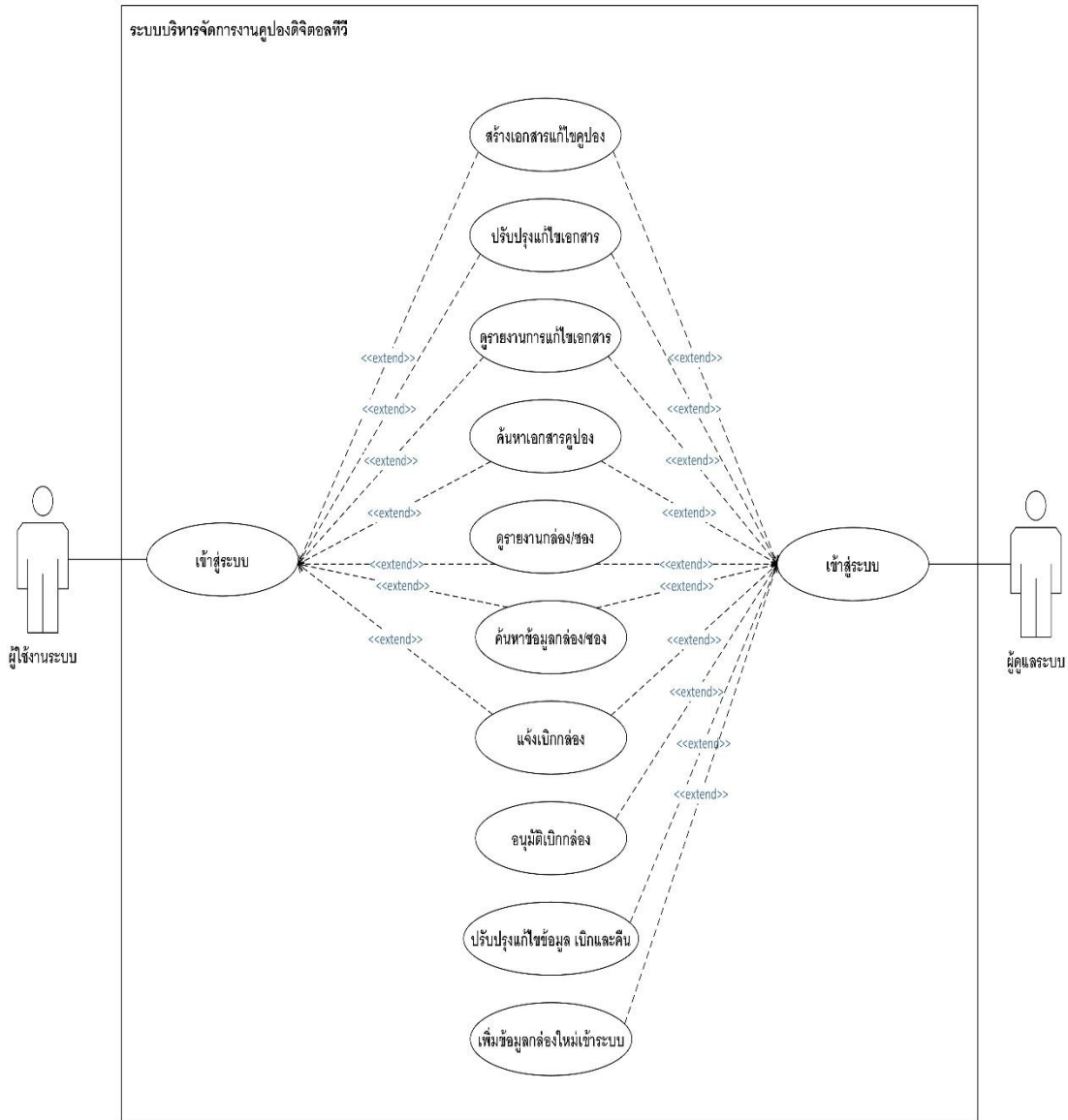
- 1) สามารถสร้างเอกสารประกอบการแก้ไขคู่มือลงในระบบได้
- 2) สามารถปรับปรุงแก้ไขเอกสารในระบบได้
- 3) สามารถดูรายการสถิติของเอกสารคู่มือได้
- 4) สามารถดูรายการข้อมูลกล่องและช่องได้
- 5) สามารถแจ้งเบิกกล่องผ่านระบบได้

ผู้ดูแลระบบ

ในส่วนของผู้ดูแลระบบจะสามารถใช้งานได้เหมือนกับผู้ใช้งานทั่วไป แต่จะมีส่วนที่พิเศษที่ผู้ใช้งานทั่วไปไม่สามารถใช้ได้ดังนี้

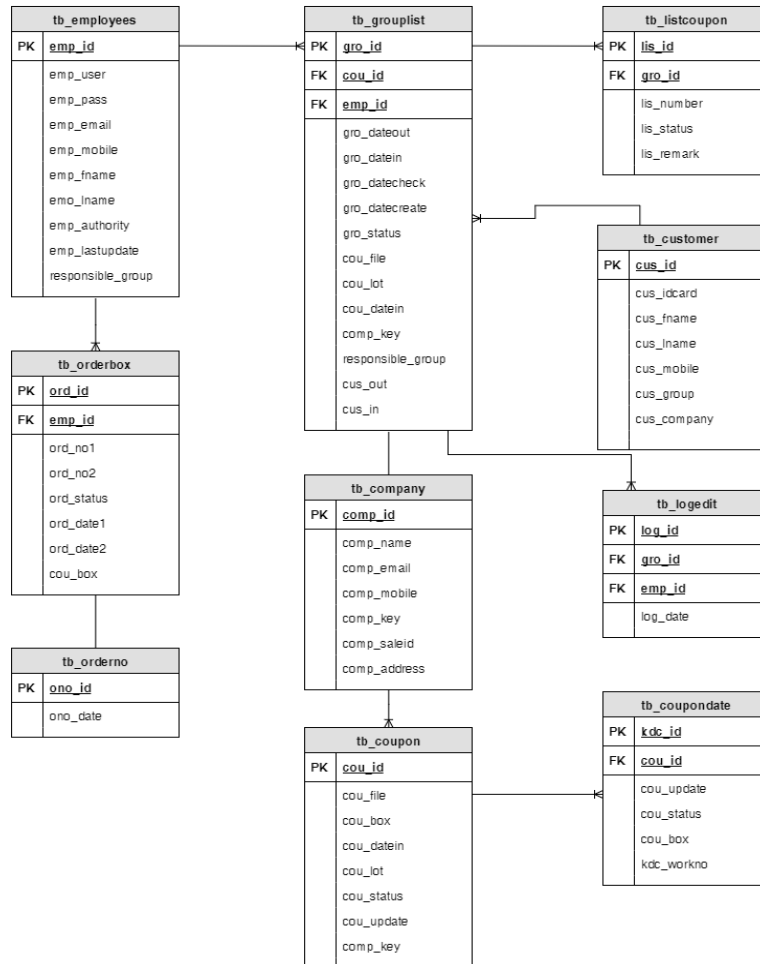
- 1) เพิ่มรายการกล่องและช่องอันใหม่เข้าในระบบ
- 2) ปรับปรุงแก้ไขสถานะ วันที่ทำรายการของกล่องและช่องในการเบิกและคืน
- 3) อนุมัติรายการเบิกกล่องในระบบ
- 4) เพิ่มหรือแก้ไขข้อมูล ผู้ใช้งานในระบบหรือรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

ภาพที่ 1 Use-Case Diagram ระบบบริหารจัดการงานคู่มือดิจิทัลทีวี

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล (ER diagram)

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

ผลลัพธ์จากการพัฒนาระบบ

เว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการคู่มือดิจิทัลที่วิ ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จัดทำขึ้นเพื่อช่วยในงานบริหารจัดการงานให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยลดระยะเวลาในการทำงานให้น้อยลง จากผลการดำเนินงานเป็นไปตาม วัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินงาน ซึ่งแสดงให้เห็นในภาพที่ 3 และภาพที่ 4 ที่เป็นผลจากการบันทึก ข้อมูลคู่มือ และรายงานที่ออกมา ตามลำดับ

บันทึกข้อมูลสำเร็จ บริษัท ฟอรัท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)					
เลขคั้ง	เลขซอง	เลขใบนำฝาก	รอบวันที่นำส่ง	LOT	KEY
03225587	005929011	FCPCL5920300041	03-02-2559	66	FCP
ผู้สร้างเอกสาร			วันที่สร้างเอกสาร	Group ID	
Teerayut Phutichart			29-03-2560	1703	
ลำดับ	รหัสคู่มือ	หมายเหตุ			
1	5456465478787012	บันทึกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว			
2	14768501791444904	บันทึกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว			
3	7789800465465512	บันทึกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว			

เพิ่มข้อมูลใหม่
  พิมพ์เอกสาร
  แก้ไขเอกสาร
  แสดงประวัติการสร้าง

ภาพที่ 3 จอแสดงผลการบันทึกข้อมูล

 บริษัท ฟอรัท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)																										
เลขคั้ง	เลขซอง	เลขใบนำฝาก	รอบวันที่นำส่ง	LOT	ผู้สร้างเอกสาร	รหัสเอกสาร																				
03225587	005929011	FCPCL5920300041	03-02-2559	66	Teerayut Phutichart	1703																				
ข้ากส่งไปแก้ไขวันที่			ข้ากส่งมาส่งคืนวันที่																							
ลงชื่อผู้มารับคู่มือ			ลงชื่อผู้นำมาคืน																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th>เลขใบนำฝาก</th> <th>ลำดับ</th> <th>รหัสคู่มือ</th> <th>ผ่าน</th> <th>ไม่ผ่าน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>FCPCL5920300041</td> <td>1</td> <td>5456465478787012</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>FCPCL5920300041</td> <td>2</td> <td>14768501791444904</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>FCPCL5920300041</td> <td>3</td> <td>7789800465465512</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>							เลขใบนำฝาก	ลำดับ	รหัสคู่มือ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	FCPCL5920300041	1	5456465478787012	☐	☐	FCPCL5920300041	2	14768501791444904	☐	☐	FCPCL5920300041	3	7789800465465512	☐	☐
เลขใบนำฝาก	ลำดับ	รหัสคู่มือ	ผ่าน	ไม่ผ่าน																						
FCPCL5920300041	1	5456465478787012	☐	☐																						
FCPCL5920300041	2	14768501791444904	☐	☐																						
FCPCL5920300041	3	7789800465465512	☐	☐																						

ภาพที่ 4 จอแสดงผลเอกสารประกอบในการรับและคืนคู่มือ

ลำดับ	เลขซอง	เลขใบนำฝาก	คู่มือ	รอบวันที่นำส่ง	LOT	ข้ากส่งไปแก้ไข	นำมาคืน	ส่งคืนแล้วเสร็จ	ผู้สร้างเอกสาร	พิมพ์เอกสาร	แก้ไขเอกสาร
1.	005929011	FCPCL5920300041	3	03-02-2559	66	00-00-0000	00-00-0000	00-00-0000	Teerayut Phutichart	☐	☒
2.	008733416	SIMCL5980200019	3	02-11-2559	104	07-12-2559	07-12-2559	07-12-2559	Teerayut Phutichart	☐	☒
3.	008733233	CMTCL5980900049	1	10-08-2559	92	00-00-0000	00-00-0000	00-00-0000	Prathana Kradanlad	☐	☒
4.	008733232	CMTCL5980900036	1	10-08-2559	92	00-00-0000	00-00-0000	00-00-0000	Prathana Kradanlad	☐	☒
5.	008665994	CMTCL5970500021	1	06-07-2559	87	00-00-0000	00-00-0000	00-00-0000	Prathana Kradanlad	☐	☒
6.	008665995	CMTCL5970500034	2	06-07-2559	87	00-00-0000	00-00-0000	00-00-0000	Prathana Kradanlad	☐	☒
7.	005749658	FCPCL5890200048	2	09-09-2558	45	03-10-2559	04-10-2559	05-10-2559	Teerayut Phutichart	☐	☒
8.	005800345	FCPCL5950400044	1	04-05-2559	78	19-09-2559	29-09-2559	29-09-2559	Teerayut Phutichart	☐	☒
9.	005800344	FCPCL5950400101	1	04-05-2559	78	19-09-2559	29-09-2559	29-09-2559	Teerayut Phutichart	☐	☒
10.	008698633	CNGCL5971500017	1	20-07-2559	89	21-09-2559	27-12-2559	27-12-2559	Teerayut Phutichart	☐	☒

ภาพที่ 5 จอแสดงผลประวัติการสร้างเอกสาร

ลำดับ	หมายเลขคูปอง	สถานะ	หมายเลขคูปอง	คูปอง	LOT	วันที่ออก	ชื่อผู้ส่ง	หมายเหตุ
1	0000000028	สลิปคูปอง	03041482	DBH	20	2017-01-27 14:49:22	Teerayud Phichicht	ปิดใช้งานคูปองคูปอง
2	0000000028	สลิปคูปอง	03041485	DBH	20	2017-01-27 14:49:22	Teerayud Phichicht	ปิดใช้งานคูปองคูปอง
3	0000000028	สลิปคูปอง	03041483	DBH	20	2017-01-27 14:49:22	Teerayud Phichicht	ปิดใช้งานคูปองคูปอง
4	0000000028	สลิปคูปอง	03049203	DBH	20	2017-01-27 14:49:22	Teerayud Phichicht	ปิดใช้งานคูปองคูปอง
5	0000000028	สลิปคูปอง	03049207	DBH	20	2017-01-27 14:49:22	Teerayud Phichicht	ปิดใช้งานคูปองคูปอง

ภาพที่ 6 จอแสดงผลเบ็กกิ้งสำเร็จเรียบร้อย

สรุปผลการดำเนินโครงการ

การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการงานคู่มือดิจิทัลทีวี ของสำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่พัฒนาเสร็จแล้วได้นำไปใช้งานจริงเพื่อแก้ไขปัญหาในการทำงานของระบบงานเดิม ที่ใช้กระดาษเอกสารเป็นแบบฟอร์ม ทำให้ขั้นตอนในการทำงานมีหลายขั้นตอน มีเอกสารเป็นจำนวนมาก และเกิดความล่าช้าในการค้นหาเอกสาร โดยผู้พัฒนาได้เก็บรวบรวมปัญหาเหล่านี้ นำมาวิเคราะห์ออกแบบระบบงานใหม่ โดยใช้งานในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน ทำให้มีความสะดวกรวดเร็ว ทันสมัย และมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น สามารถลดขั้นตอนในการทำงานหลาย ๆ ส่วนได้ และยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น ทำให้งานเสร็จเร็วขึ้น

ซึ่งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ อาจจะมีการทำระบบสำรองข้อมูล และพัฒนาระบบให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ติดตามสถานะการแก้ไขเอกสารและติดต่อสนทนาออนไลน์ระหว่างเจ้าหน้าที่ได้ รวมถึงการเพิ่มระดับการใช้งาน เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูล ด้วย

บรรณานุกรม

- อนรรฆนงค์ คุณมณี. (2554). **Basic & workshops PHP + AJAX และ jQuery (พิมพ์ครั้งที่ 1)**
 นนทบุรี: บริษัท ไอดีซี พรีเมียร์ จำกัด
- มานิตย์ กริ่งรัมย์. (2550) **มือใหม่สร้างเว็บไซต์ PHP+ Dreamweaver ใน 2 ชั่วโมง** กรุงเทพฯ:
 บริษัท ดวงกมลสมัย จำกัด
- นิรุธ อำนวนศิลป์. **PHP How-To and Web-Based Application Techniques** กรุงเทพฯ: บริษัท ดวงกมล
 สมัย จำกัด
- จีระสิทธิ์ อึ้งรัตนวงศ์. (2553) **108 สูตรสำเร็จ PHP (พิมพ์ครั้งที่ 1)** กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น
 จำกัด (มหาชน)